

WZPS-3.431.7.2.2024.MK

PROTOKÓŁ KONTROLI KOMPLEKSOWEJ
przeprowadzonej w dniach 8-12 kwietnia 2024 r.
w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Świdwinie

Jednostka kontrolowana: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
w Świdwinie.
Adres jednostki: ul. Podwale 2, 78-300 Świdwin
Podmiot prowadzący: Burmistrz Miasta Świdwin

Kontrolę przeprowadzili:

- Marta Karbowskiak – inspektor wojewódzki Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie Delegatura w Koszalinie,
- Małgorzata Lewińska – główny specjalista Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie Delegatura w Koszalinie,

na podstawie upoważnienia Wojewody Zachodniopomorskiego Nr 18/2024 z dnia 21 marca 2024 r.

W dniu 3 kwietnia 2024 r. kontrolujący złożyli oświadczenia o braku okoliczności uzasadniających wyłączenie ich od udziału w kontroli.

(Akta kontroli str. 1-2; 16-17)

Kontrolą objęto zagadnienia dotyczące sposobu realizacji zadań określonych w ustawie o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.) realizowanych przez gminę w okresie od dnia 1 stycznia 2023 r. do dnia zakończenia kontroli.

Kontrolą objęto następujące zagadnienia:

- struktura organizacyjna ośrodka pomocy społecznej,
- stan zatrudnienia i kwalifikacji osób zatrudnionych,
- ogólne założenia polityki społecznej gminy,
- tryb przyznawania świadczeń z pomocy społecznej (świadczenia pieniężne), w tym: prawidłowość kwalifikowania do poszczególnych rodzajów świadczeń, sposób przygotowania dokumentacji stanowiącej podstawę do przyznania świadczeń, terminowość wydawania decyzji administracyjnych i wypłacania świadczeń,
- sposób organizowania pomocy (świadczenia niepieniężne),
- ocena sposobu dokumentowania pracy socjalnej na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym,
- ocena realizacji zadania prowadzenia i zapewnienia miejsc w mieszkaniach chronionych, a od dnia 1 listopada 2023 r. w związku ze zmianą przepisów ustawy o pomocy społecznej – w mieszkaniach treningowych lub wspomaganych.

Struktura organizacyjna ośrodka pomocy społecznej

Kierownikiem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdwinie jest od dnia 1 lipca 2020 r. Pani Anna Zdunek.

(Akta kontroli str. 48)

Nadzór nad kontrolowaną jednostką sprawuje Burmistrz Miasta Świdwin.

Kontrolę przeprowadzono na podstawie przedstawionej dokumentacji ogólnej oraz akt indywidualnych świadczeniobiorców, a także informacji przygotowanych przez Kierownika Ośrodka.

Jednostkę powołano na mocy Uchwały Nr III/33/92 Rady Miejskiej w Świdwinie z dnia 14 kwietnia 1992 r. w sprawie przekształcenia Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej i upoważnienia do wydawania decyzji administracyjnych.

Statut Ośrodka przyjęto Uchwałą Nr XL/317/06 Rady Miasta Świdwin z dnia 21 kwietnia 2006 r. w sprawie uchwalenia Statutu Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdwinie. Zmian w Statucie dokonano Uchwałą Nr XXXIX/321/14 Rady Miasta Świdwin z dnia 24 kwietnia 2014 r. zmieniająca uchwałę w sprawie uchwalenia Statutu Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdwinie. Ostatnią zmianę do Statutu przyjęto na sesji Rady Miejskiej w dniu 29 maja 2020 r. Uchwałą Nr XXI/122/20.

Ostatnią zmianę do Regulaminu Organizacyjny jednostki wprowadzono Zarządzeniem Nr 5/2020 z dnia 10 lipca 2020 r. Kierownika Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdwinie w sprawie Regulaminu Organizacyjnego Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdwinie.

Nie wniesiono zastrzeżeń do zapisów zawartych w Statucie i Regulaminie Ośrodka.

Zarządzeniem Nr 1/2013 Kierownika Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdwinie w dniu 2 kwietnia 2013 r. wprowadzono w jednostce jednolity rzeczowy wykaz akt oraz instrukcję w sprawie organizacji i zakresu działania składnicy akt.

(Akta kontroli str. 24-47)

W okresie objętym kontrolą Kierownik oraz zastępca Kierownika posiadali upoważnienia Burmistrza (dołączone do akt kontroli) do prowadzenia spraw i wydawania decyzji administracyjnych z zakresu pomocy społecznej.

(Akta kontroli str. 49-51)

Struktura organizacyjna, stan zatrudnienia i kwalifikacje osób zatrudnionych, wykaz szkoleń

W jednostce zatrudnionych jest 44 pracowników, w tym (w dniach kontroli) 8 pracowników socjalnych.

Gmina Miasto Świdwin liczy (wg. informacji z ewidencji ludności Urzędu Miasta w Świdwinie - stan na dzień 28 marca 2024 r.) 13 712 mieszkańców zameldowanych na terenie Gminy.

(Akta kontroli str. 56;72)

Jednostka w dniach kontroli spełniała warunek art. 110 ust. 11 oraz ust. 12 ustawy o pomocy społecznej w kwestii dotyczącej zatrudnienia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony na 2 tys.

(Akta kontroli str. 56)

Wymagania kwalifikacyjne pracowników socjalnych określa art. 116 ust. 1 oraz art. 156 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Z przedstawionych dokumentów wynika, iż pracownicy socjalni Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdwinie posiadają odpowiednie, wymagane przepisami cyt. ustawy kwalifikacje.

Wymagania kwalifikacyjne osób kierujących jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej określa art. 122 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25 października 2021 r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych (Dz.U. z 2021 r., poz. 1960 ze zm.). Osoby kierujące jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej są obowiązane posiadać wykształcenie wyższe, co najmniej 3-letni staż pracy w pomocy społecznej oraz specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej. Kierownik MOPS w Świdwinie posiada wykształcenie wyższe, niezbędny staż pracy w pomocy społecznej oraz specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej.

W kontrolowanym okresie pracownicy socjalni podnosili swoje kwalifikacje poprzez uczestnictwo w szkoleniach, m.in:

- „Bezpieczeństwo pracownika socjalnego - praca z trudnym klientem” (8 pracowników),
- „Diagnoza i plan pracy z rodziną przeżywającą trudność w wypełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych” (8 pracowników),
- „Zmiany do ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie – współpraca Ośrodka Pomocy Społecznej i Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie” (1 pracownik),
- „Szkolenie z zakresu nowelizacji ustawy o przemocy domowej” (2 pracowników),
- „Orientacja seksualna a dezorientacja społeczeństwa” (1 pracownik),
- „Nim będzie za późno-depresja u dzieci i młodzieży” (1 pracownik).

Pracownicy socjalni w okresie objętym kontrolą nie korzystali z superwizji pracy socjalnej.

(Akta kontroli str. 56-71)

Zgodnie z art. 121 ust. 3a ustawy o pomocy społecznej pracownikowi socjalnemu zatrudnionemu w pełnym wymiarze czasu pracy w samorządowych jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej, do którego podstawowych obowiązków należy świadczenie pracy socjalnej w środowisku, w tym przeprowadzanie rodzinnych wywiadów środowiskowych poza siedzibą jednostki, przysługuje wypłacany co miesiąc dodatek do

wynagrodzenia w wysokości 400zł. W MOPS w Świdwinie dodatek ten stanowi oddzielną składową i jest wypłacany łącznie z wynagrodzeniem ok. 26 dnia każdego miesiąca.

(Akta kontroli str. 56)

Funkcjonowanie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdwinie

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdwinie mieści się w nieruchomości położonej przy ul. Podwale 2 w Świdwinie. Stanowi budynek użyteczności publicznej, wolnostojący. Nieruchomość należy do Gminy Miejskiej Świdwin i został przekazany Ośrodkowi nieodpłatnie w trwały zarząd, na czas nieokreślony. Budynek jest dwukondygnacyjny o łącznej powierzchni 715,45 m².

Ośrodek spełnia wymogi dostępności dla osób niepełnosprawnych. Posiada stronę internetową i BIP, gdzie zamieszczane są informacje, sprawozdania. Strona jest dostępna dla osób głuchoniemych z dostępnością do tłumacza migowego. Na korytarzach zawieszono zostały tablice informacyjne, gdzie umieszczane są podstawowe informacje i komunikaty.

Obsługa klientów znajduje się na parterze budynku. W budynku zamontowany jest schodołaz, który umożliwi osobom niepełnosprawnym dotarcie na piętro. Dla osób poruszających się na wózku inwalidzkim jest zamontowany dzwonek do pracowników socjalnych pierwszego kontaktu.

W Ośrodku zamontowany jest system antynapadowy, pracownicy socjalni posiadają piloty alarmu, które w razie zagrożenia mogą użyć. W budynku Ośrodka jest zamontowany system alarmowy i jest zlecona ochrona budynku.

(Akta kontroli str. 54-55;73)

MOPS w Świdwinie wyposażony jest w odpowiedni sprzęt biurowy i komputerowy niezbędny do prawidłowej realizacji zadań. Warunki lokalowe oraz wyposażenie zapewniają sprawne funkcjonowanie jednostki.

Jednostka pracuje z zastosowaniem sieciowego systemu informatycznego *OPIEKA* firmy ZETO Koszalin. Konserwacją systemu oraz wprowadzaniem zmian programowych zajmuje się autor programu w ramach umowy serwisowej.

Wypłata świadczeń z pomocy społecznej odbywa się w kasie Ośrodka w wyznaczone dni. Terminy wypłaty świadczeń wywieszane są na tablicy ogłoszeń znajdującej się w MOPS. W szczególnych przypadkach, na pisemny wniosek klienta świadczenia z pomocy społecznej przekazywane są przekazem pocztowy na adres domowy świadczeniobiorcy.

Jednostka nie dysponuje samochodem służbowym. Pracownicy socjalni do środowisk podopiecznych docierają pieszo.

(Akta kontroli str. 54)

Ogólne założenia polityki społecznej gminy

Rada Miejska w Świdwinie podjęła następujące uchwały:

- Nr XXVI/140/20 z dnia 30 października 2020 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Świdwin na lata 2020-2025;
- Nr XVIII/106/20 z dnia 29 stycznia 2020 r. zmieniająca uchwałę w sprawie utworzenia na terenie Miasta Świdwin ośrodka wsparcia pod nazwą Klub SENIORA+;
- Nr XIX/115/20 z dnia 2 marca 2020 r. w sprawie określenia zasad zwrotu wydatków za posiłek albo świadczenie rzeczowe w postaci produktów żywnościowych dla osób objętych wieloletnim rządowym programem „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023;
- Nr XIX/115/20 z dnia 2 marca 2020 r. w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do przyznania pomocy w formie świadczenia pieniężnego - zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności dla osób objętych wieloletnim rządowym programem „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023;
- Nr LV/382/23 z dnia 18 stycznia 2023 r. zmieniająca uchwałę w sprawie określenia zasad zwrotu wydatków za posiłek albo świadczenie rzeczowe w postaci produktów żywnościowych dla osób objętych wieloletnim rządowym programem „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023;
- Nr LXVI/479/23 z dnia 20 grudnia 2023 r. w sprawie określenia zasad zwrotu wydatków za posiłek albo świadczenie rzeczowe w postaci produktów żywnościowych dla osób objętych wieloletnim rządowym programem „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028;
- Nr LXVI/480/23 z dnia 20 grudnia 2023 r. w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do przyznania pomocy w formie świadczenia pieniężnego - zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności dla osób objętych wieloletnim rządowym programem „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028;
- Nr LXVI/481/23 z dnia 20 grudnia 2023 r. w sprawie przyjęcia programu osłonowego „Pomoc w formie posiłku dla dzieci i uczniów udzielana na wniosek dyrektora szkoły lub przedszkola” w ramach wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028;
- Nr LVI/389/23 z dnia 22 lutego 2023 r. zmieniająca uchwałę w sprawie określenia szczegółowych zasad przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia z opłat oraz trybu ich pobierania;
- Nr LVIII/406/23 z dnia 26 kwietnia 2023 r. zmieniająca uchwałę w sprawie przystąpienia do realizacji Programu Osłonowego Gminy Miejskiej Świdwin „Opieka na odległość”;
- Nr LXVI/476/23 z dnia 20 grudnia 2023 r. w sprawie przystąpienia Gminy Miejskiej Świdwin do realizacji Programu „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością”

dla Jednostek Samorządu Terytorialnego – edycja 2024 realizowanego ze środków Funduszu Solidarnościowego;

- Nr LXVII/489/24 z dnia 31 stycznia 2024 r. zmieniająca uchwałę w sprawie przystąpienia Gminy Miejskiej Świdwin do realizacji Programu „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego – edycja 2024 realizowanego ze środków Funduszu Solidarnościowego;
- Nr LXVI/477/23 z dnia 20 grudnia 2023 r. w sprawie przystąpienia Gminy Miejskiej Świdwin do realizacji Programu Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej „Opieka Wytchnieniowa” – edycja 2024 oraz zasad realizacji przedmiotowego programu w Gminie Miejskiej Świdwin;
- Nr LXVI/478/23 z dnia 20 grudnia 2023 r. w sprawie określenia szczegółowych warunków przyznawania oraz odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również trybu ich pobierania oraz szczegółowych warunków przyznawania, wymiaru i zakresu usług sąsiedzkich, sposobu ich rozliczania i rozszerzenia katalogu osób uprawnionych do tych usług;
- Nr IX/78/07 z dnia 14 września 2007 r. w sprawie sprawiania pogrzebu przez Miasto Świdwin;
- Nr LXVIII/497/24 z dnia 28 lutego 2024 r. w sprawie określenia szczegółowych warunków przyznawania usług wsparcia krótkoterminowego świadczonego w formie dziennej i w formie pobytu całodobowego oraz warunków odpłatności za te usługi oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również trybu ich pobierania.

Sporządzanie oceny zasobów pomocy społecznej wraz z rekomendacjami

Zgodnie z art. 16a ust. 4 ustawy o pomocy społecznej organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego przedstawia co roku do dnia 30 kwietnia odpowiednio radzie gminy, powiatu, a do dnia 30 czerwca sejmikowi województwa właściwej jednostki samorządu terytorialnego ocenę, o której mowa w ust. 1 ustawy. Ocena wraz z rekomendacjami jest podstawą do planowania budżetu na rok następny.

MOPS w Świdwinie corocznie przygotowuje Ocenę zasobów pomocy społecznej w oparciu o analizę lokalną sytuacji społecznej i demograficznej gminy. Ocenę zasobów pomocy społecznej za 2022 r. przekazano do Rady Miejskiej w dniu 23 kwietnia 2023 r.

(Akta kontroli str. 325-326)

Sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie

Zgodnie z art. 3 ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 773) statystyka publiczna zapewnia rzetelne, obiektywne i systematyczne informowanie społeczeństwa, organów państwa i administracji publicznej oraz podmiotów gospodarki narodowej o sytuacji ekonomicznej, demograficznej, społecznej oraz środowiska naturalnego. Sprawozdanie roczne *MRiPS-03-R* oraz *sprawozdanie z realizacji programu „Posiłek w szkole i w domu”* Ośrodek przekazał w wyznaczonym terminie.

Nie wniesiono uwag do sporządzania powyższych sprawozdań.

(Akta kontroli str. 335-352)

Kierownik MOPS w Świdwinie, wypełniając obowiązek art. 110 ust. 9 ustawy o pomocy społecznej, sporządza corocznie i przedstawia Radzie Miejskiej sprawozdanie ze swej działalności oraz przedstawia potrzeby w zakresie pomocy społecznej.

Sprawozdanie z działalności jednostki z realizacji zadań za rok 2022 przekazano Radzie Miejskiej w dniu 20 stycznia 2023 r., natomiast za 2023 r. w dniu 21 lutego 2024r.

W dniu 10 marca 2023 r. Kierownik Ośrodka przedłożył pod obrady Rady Miejskiej sprawozdanie z wykonania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Świdwin za rok 2022, a w dniu 22 marca 2024 r. za rok 2023.

(Akta kontroli str. 327-334)

Przyznawanie świadczeń oraz sposób organizowania pomocy społeczne

Na podstawie losowo wybranych akt szczegółowo zbadano dokumentację osób korzystających z podstawowych form świadczeń pod względem:

- prawidłowości kwalifikowania do poszczególnych rodzajów świadczeń,
- sposobu przygotowania dokumentacji stanowiącej podstawę do przyznania świadczeń,
- terminowość wydawania decyzji administracyjnych i wypłacania świadczeń.

1. Zasiłki stałe i składki na ubezpieczenie zdrowotne

Zgodnie z przedstawionymi podczas kontroli w *Sprawozdaniu MRiPS-03-R* danymi, pomocy w tej formie w 2023 r. udzielono 87 osobom, w tym 81 osobom samotnie gospodarującym. Na wypłatę zasiłków stałych wydatkowano w tym okresie środki w wysokości 497 330 zł.

Sprawdzono dokumentację dotyczącą zasiłków stałych, składek na ubezpieczenie zdrowotne przyznanych na podstawie następujących decyzji:

Decyzja Nr 06-199/2024-1

Decyzja Nr 08-22/2024-17

Decyzja Nr 08-112/2023-175

Decyzja Nr 08-112/2024-180

Decyzja Nr 08-105/2023-235

Decyzja Nr 01-88/2023-208

Osoby, którym przyznano świadczenie spełniają warunki art. 37 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej - niezbędne do przyznania zasiłku stałego i składki na ubezpieczenie zdrowotne.

Zgromadzona w aktach indywidualnych spraw dokumentacja jest kompletna, przejrzysta. Wnioski oznaczone są datą wpływu, terminowo przeprowadzane są wywiady

środowiskowe (zgodnie z art. 107 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej – nie rzadziej niż co 6 miesięcy), prawidłowo ustalana jest sytuacja rodzinna, zdrowotna i dochodowa.

Poprawnie obliczano wysokość przyznanych zasiłków stałych. Akta spraw zawierają również dokumenty potwierdzające stan zdrowia oraz niepełnosprawność świadczeniobiorcy.

Decyzje administracyjne zawierają wszystkie niezbędne elementy zawarte w art. 107 – Kodeks postępowania administracyjnego.

Nie wniesiono zastrzeżeń do zasadności przyznania pomocy ani zgromadzonej w toku postępowania dokumentacji.

2. Świadczenia przyznane w ramach wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu”

W ramach ww. programu w 2023 r. ogółem z dożywiania skorzystało 398 osób z terenu funkcjonowania MOPS w Świdwinie. Łączny koszt programu to 380 714 zł (300 000 zł w ramach dotacji celowej, 80 714 zł w ramach środków własnych gminy).

W ramach programu świadczeniem w postaci posiłku objęto 117 dzieci.

Organizacją posiłków dla dzieci z terenu Gminy Miasta Świdwin zajmują się następujące placówki:

1. Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Orła Białego w Świdwinie,
2. Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 1 im. pppr. E. Gierczak w Świdwinie,
3. Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 3 im. Lotników Polskich w Świdwinie,
4. Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 4 im. Osadników Wojskowych w Świdwinie,
5. Zespół Szkół Rolniczych Centrum Kształcenia Zawodowego, Zespół Placówek Specjalnych w Świdwinie,
6. Dzienny Dom Pomocy Społecznej, stołówka funkcjonująca w strukturach MOPS.

Żywnienie w szkołach podstawowych na terenie Miasta Świdwin realizowane jest przez podmiot wyłoniony przez Centrum Usług Wspólnych w Świdwinie na podstawie przeprowadzonego postępowania konkursowego - *Manufaktura Pieroga Elżbieta Wójcik oraz Daniel Wójcik Usługi Gastronomiczne w Świdwinie*.

Gmina Miasto Świdwin w czasie ferii zimowych i letnich prowadzi dożywianie w oparciu o funkcjonowanie stołówki działającej przy MOPS.

Sprawdzono dokumentację dotyczącą ww. świadczeń przyznanych na podstawie następujących decyzji:

Świadczenie niepieniężne - posiłki
Decyzja Nr 04-38/2024-580
Decyzja Nr 07-142/2024-84
Decyzja Nr 06-456/2023-522
Decyzja Nr 03-50/2024-171
Decyzja Nr 03-50/2024-170

Decyzja Nr 03-9/2024-102
Decyzja Nr 02-172/2023-291
Decyzja Nr 04-73/2024-335

Świadczenie pieniężne
Decyzja Nr 01-5/2023-353
Decyzja Nr 01-31/2024-669
Decyzja Nr 02-108/2023-121
Decyzja Nr 02-149/2024-270

Świadczenie rzeczowe (paczka żywnościowa):
Decyzja Nr 07-99/2023-865
Decyzja Nr 06-8/2023-134
Decyzja Nr 04-34/2023-152
Decyzja Nr 04-34/2023-151
Decyzja Nr 08-12/2023-761
Decyzja Nr 02-133/2023-62

Zgromadzona w aktach indywidualnych spraw dokumentacja jest kompletna. Wnioski oznaczone są datą wpływu, terminowo przeprowadzane są wywiady środowiskowe (zgodnie z art. 107 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej – nie rzadziej niż co 6 miesięcy), prawidłowo ustalana jest sytuacja rodzinna, zdrowotna i dochodowa. Nie wniesiono zastrzeżeń do zasadności przyznania pomocy ani zgromadzonej w toku postępowania dokumentacji.

Decyzje administracyjne zawierają wszystkie niezbędne elementy zawarte w art. 107 – Kodeks postępowania administracyjnego.

Warunki uczestnictwa w Programie określone są w przepisach Uchwały Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r., Nr 264 z dnia 28 grudnia 2022 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019–2023 oraz Uchwała nr 149 z dnia 23 sierpnia 2023 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028, a tryb przyznawania świadczeń pieniężnych reguluje art. 39 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

Rada Miasta w Świdwinie przyjęła uchwałę Nr XIX/115/20 z dnia 2 marca 2020 r. w sprawie określenia zasady zwrotu wydatków za posiłek albo świadczenie rzeczowe w postaci produktów żywnościowych dla osób objętych wieloletnim rządowym programem „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023, Nr XIX/115/20 z dnia 2 marca 2020 r. w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do przyznania pomocy w formie świadczenia pieniężnego - zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności dla osób objętych wieloletnim rządowym programem „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023, Nr LV/382/23 z dnia 18 stycznia 2023 r. zmieniająca uchwałę w sprawie określenia zasad zwrotu wydatków za posiłek albo świadczenie rzeczowe w postaci produktów żywnościowych dla osób objętych wieloletnim rządowym programem „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023, Nr LXVI/479/23 z dnia 20 grudnia 2023 r. w sprawie określenia zasad zwrotu wydatków za posiłek albo świadczenie

rzeczowe w postaci produktów żywnościowych dla osób objętych wieloletnim rządowym programem „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028, Nr LXVI/480/23 z dnia 20 grudnia 2023 r. w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do przyznania pomocy w formie świadczenia pieniężnego - zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności dla osób objętych wieloletnim rządowym programem „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028, Nr LXVI/481/23 z dnia 20 grudnia 2023 r. w sprawie przyjęcia programu osłonowego „Pomoc w formie posiłku dla dzieci i uczniów udzielana na wniosek dyrektora szkoły lub przedszkola” w ramach wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028.

Na podstawie *Sprawozdania z realizacji programu „Posiłek w szkole i w domu” za 2023 r.* ustalono, że w kontrolowanym okresie nie udzielano pomocy w formie posiłku dla ucznia odpowiednio na wniosek dyrektora szkoły (program osłonowy).

(Akta kontroli str. 88-102)

3. Zasiłki okresowe

Zasiłek okresowy przyznawano osobom lub rodzinom o dochodach niższych niż ustawowe kryterium dochodowe oraz o zasobach niewystarczających na zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych.

Zasiłki okresowe przyznawane były głównie z powodu bezrobocia (dla 223 osób), długotrwałej choroby (dla 1 osoby) oraz niepełnosprawności (dla 3 osób). Łącznie wydatkowano kwotę 656 391 zł (w ramach dotacji celowej).

Sprawdzono dokumentację dotyczącą zasiłków okresowych, przyznanych na podstawie następujących decyzji:

Decyzja Nr 03-8/2024-78

Decyzja Nr 03-8/2024-84

Decyzja Nr 04-89/2023-31

Decyzja Nr 05-145/2024-69

Decyzja Nr 02-208/2024-114

Decyzja Nr 03-164/2023-111

Decyzja Nr 06-176/2023-34

Decyzja Nr 07-11/2023-8

Po przeanalizowaniu postępowania w powyższych sprawach zespół kontrolujący stwierdził, że kwota przyznawanego i wypłacanego zasiłku okresowego stanowiła nie więcej niż 50% różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej lub rodziny, a jej dochodem. Miasto Świdwin nie skorzystało z możliwości podwyższenia minimalnych kwot zasiłku okresowego w drodze uchwały. Art. 147 ust. 7 w związku z art. 38 ustawy o pomocy społecznej określa, że gminy otrzymują dotację celową na pokrycie wydatków na zasiłki okresowe w wysokości minimalnego zasiłku okresowego w wysokości 50% różnicy między kryterium dochodowym a dochodem osoby samotnie gospodarującej względnie rodziny.

Skontrolowane sprawy spełniają warunki art. 38 ustawy o pomocy społecznej niezbędne do przyznania zasiłku okresowego.

Zgromadzona w aktach indywidualnych spraw dokumentacja jest kompletna. Wnioski oznaczone są datą wpływu, terminowo przeprowadzano wywiady środowiskowe, ustalano sytuację rodzinną, mieszkaniową, zdrowotną i dochodową świadczeniobiorcy. Poprawnie obliczono wysokość przyznanych zasiłków okresowych. Akta spraw zawierają również w razie potrzeby dokumenty potwierdzające stan zdrowia lub niepełnosprawność świadczeniobiorcy.

Decyzje administracyjne zawierają wszystkie niezbędne elementy zawarte w art. 107 – Kodeks postępowania administracyjnego.

Nie wniesiono zastrzeżeń do zasadności przyznania pomocy ani zgromadzonej w toku postępowania dokumentacji.

4. Zasiłki celowe i specjalne zasiłki celowe

Pomocą w formie zasiłku celowego objęto 442 osoby. Ogólnie na tą formę pomocy wydatkowano kwotę 234 918 zł. Świadczeniem w postaci specjalnego zasiłku celowego objęto 119 osób i wydatkowano kwotę 156 753 zł. Zasiłki celowe przyznawano najczęściej na pokrycie części kosztów leczenia, zakupu leków, opał u oraz inne cele bytowe.

Sprawdzono dokumentację dotyczącą ww. zasiłków przyznanych na podstawie następujących decyzji:

Decyzja Nr 01-178/2023-7

Decyzja Nr 02-108/2023-123

Decyzja Nr 01-7/2024-761

Decyzja Nr 08-9/2023-235

Decyzja Nr 07-49/2023-929

Decyzja Nr 07-37/2023-234 (zasiłek celowy specjalny)

Decyzja Nr 07-1/2023-128 (zasiłek celowy specjalny)

Wnioski o przyznanie zasiłków celowych i specjalnych zasiłków celowych oznaczone są datą wpływu, terminowo przeprowadzano wywiady środowiskowe, ustalano sytuację rodzinną, mieszkaniową, zdrowotną i dochodową świadczeniobiorcy. Wskazywano cel, na jaki przyznano świadczenie oraz wskazywano datę jego wypłaty.

Decyzje administracyjne zawierają wszystkie niezbędne elementy zawarte w art. 107 – Kodeks postępowania administracyjnego.

W jednym skontrolowanym przypadku świadczenie przyznano na okres dwóch miesięcy. Z wyjaśnień Kierownika Ośrodka wynika, że przyznano świadczenie na okres dwóch miesięcy, ze względu na to, że było to świadczenie przyznane na zakup leków dla osoby samotnej, której dochód stanowi jedynie zasiłek stały. W związku powyższym pouczono Kierownika Ośrodka, że świadczenie w postaci zasiłku celowego z zasady powinno być świadczeniem o charakterze jednorazowym na konkretny cel, a nie świadczeniem okresowym. Przyznawanie zasiłku jedną decyzją na okres dłuższy niż jeden miesiąc, nosi znamiona świadczenia okresowego, przekracza zatem założenia art. 39 ustawy o pomocy społecznej.

Nie wniesiono zastrzeżeń do zasadności przyznania pomocy, zgromadzonej w toku postępowania dokumentacji.

5. Zdarzenie losowe

Osobie albo rodzinie, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego może zostać przyznany zasiłek celowy na częściowe lub całkowite pokrycie strat powstałych w wyniku zdarzenia losowego. Zasiłek celowych w takich przypadkach może być przyznany niezależnie od dochodu i może nie podlegać zwrotowi.

Zasiłkiem celowym na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego w 2023 r. objęto 1 rodzinę i wydatkowano kwotę 1 000 zł.

Sprawdzono dokumentację dotyczącą ww. zasiłku przyznanego na podstawie następującej decyzji:

Decyzja Nr 04-253/2023-427 (zdarzenie losowe)

Dokumentacja w powyższej sprawie zawierała niezbędną dokumentację, zaświadczenia, informacje dotyczące powstałego zdarzenia, informacje o sytuacji rodzinnej i dochodowej rodziny zakwalifikowanej do przyznania pomocy w ramach ww. świadczenia.

Decyzja administracyjna zawierała wszystkie niezbędne elementy zawarte w art. 107 – Kodeks postępowania administracyjnego.

Nie wniesiono zastrzeżeń do zasadności przyznania pomocy, zgromadzonej w toku postępowania dokumentacji.

6. Skierowania i odpłatność za pobyt osób skierowanych do domów pomocy społecznej

W kontrolowanym okresie kierowano i ponoszono odpłatność za pobyt mieszkańców gminy w domach pomocy społecznej. Tą formą pomocy objęto 27 osób i poniesiono koszty pobytu w wysokości 1 055 454 zł.

Sprawdzono dokumentację dotyczącą kierowania i odpłatności za pobyt w ww. placówkach przyznanych na podstawie następujących decyzji:

Decyzja Nr 06-4/2017-2

Decyzja Nr 06-4/2023-15

Decyzja Nr 06-4/2023-17

Decyzja Nr 02-209/2023-1

Decyzja Nr 02-209/2023-2

Decyzja Nr 02-209/2023-4

Decyzja Nr 07-13/2023-22

Decyzja Nr 01-301/2023-2

Decyzja Nr 01-301/2023-2

Skierowane osoby spełniają warunki określone w art. 54 ustawy o pomocy społecznej niezbędne do przyznania całodobowej opieki w ww. placówkach.

Zgromadzona w aktach indywidualnych spraw dokumentacja jest kompletna, przejrzysta, terminowo przeprowadzane są wywiady środowiskowe (zgodnie z art. 107 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej – nie rzadziej niż co 12 miesięcy), prawidłowo ustalana jest sytuacja rodzinna, zdrowotna, dochodowa oraz poprawnie obliczana jest odpłatność

mieszkańca za pobyt w domu pomocy społecznej. Każdorazowo przed wydaniem nowej decyzji o odpłatności pracownik socjalny sporządza szczegółową notatkę służbową, zawierającą niezbędne informacje o sytuacji mieszkańca oraz o zmianach jego dochodu, które mają wpływ na decyzję o podniesieniu odpłatności bądź pozostawieniu jej na niezmiennym poziomie (zgodnie z przepisami art. 106 ust. 3b ustawy o pomocy społecznej).

Decyzje administracyjne zawierają wszystkie niezbędne elementy zawarte w art. 107 – Kodeks postępowania administracyjnego.

Zgodnie z oświadczeniem Kierownika Ośrodka w 2023 roku jedna osoba ubiegająca się o umieszczenie w domu pomocy społecznej otrzymała decyzję odmowną ze względu na brak możliwości przeprowadzenia wywiadu środowiskowego, spowodowanego złym stanem zdrowia oraz brakiem kontaktu z wnioskodawcą. Rodzina została poinformowana o konieczności wystąpienia do właściwego sądu opiekuńczego o uzyskanie zgody na umieszczenie osoby w DPS bez jej zgody. W dniach przeprowadzania kontroli nikt nie oczekiwał na umieszczenie w DPS.

Nie wniesiono zastrzeżeń do zasadności przyznania pomocy ani zgromadzonej w toku postępowania dokumentacji.

7. Kierowanie do środowiskowych domów samopomocy

Na terenie Gminy Miasta Świdwin funkcjonuje Środowiskowy Dom Samopomocy przewidziany dla 40 uczestników.

Sprawdzono dokumentację dotyczącą kierowania przez MOPS osób do ww. placówki na podstawie następujących decyzji:

Decyzja Nr 03-1/2022-4

Decyzja Nr 02-240/2023-3

Decyzja Nr 05-111/2022-3

Decyzja Nr 05-21/2022-57

Osoby, którym udzielono pomocy w omawianej formie, spełniały warunki określone w ustawie o pomocy społecznej oraz rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy (Dz. U. z 2020 r., poz. 249) niezbędne do przyznania pomocy: prawidłowo ustalono sytuację rodzinną, zdrowotną, dochodową rodziny, zgromadzono dokumentację wymienioną w § 7 rozporządzenia, tj. wniosek o skierowanie do domu, zaświadczenie lekarskie, wydane przez lekarza psychiatrę, o występujących zaburzeniach psychicznych oraz zaświadczenie lekarza rodzinnego o stanie zdrowia i o braku przeciwwskazań do uczestnictwa w zajęciach domu, a także orzeczenie o stopniu niepełnosprawności.

Skierowanie do ŚDS następowało w drodze decyzji administracyjnej. W przypadku pierwszej decyzji o skierowaniu do domu wydawano ją na czas określony, nie dłuższy niż 3 miesiące, konieczny do dokonania przez zespół wspierająco-aktywizujący oceny możliwości zaproponowania osobie indywidualnego planu postępowania wspierająco-aktywizującego oraz okresu, jaki będzie niezbędny do jego realizacji. W aktach spraw znajduje się informacja ŚDS o zaplanowanym okresie realizacji Indywidualnego Planu Postępowania Wspierająco-Aktywizującego.

Decyzje administracyjne zawierają wszystkie niezbędne elementy zawarte w art. 107 – Kodeks postępowania administracyjnego.

Nie wniesiono zastrzeżeń do zasadności przyznania pomocy ani zgromadzonej w toku postępowania dokumentacji.

8. Usługi opiekuńcze

Osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych. Usługi opiekuńcze lub specjalistyczne usługi opiekuńcze mogą być przyznane również osobie, która wymaga pomocy innych osób, a rodzina, a także wspólnie niezamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić.

W 2023 r. z usług opiekuńczych skorzystało 60 osób. Koszt realizacji ww. świadczenia wyniósł 695 712 zł.

Sprawdzono dokumentację dotyczącą przyznanych usług na podstawie następujących decyzji:

Decyzja Nr 05-21/2023-14

Decyzja Nr 07-1/2023-3

Decyzja Nr 05-26/2024-5

Decyzja Nr 07-160/2024-4

Indywidualny zakres świadczonych usług szczegółowo ustalany jest przez pracownika socjalnego podczas przeprowadzania rodzinnego wywiadu środowiskowego i wyszczególniony jest w treści decyzji administracyjnej przyznającej ww. świadczenie. Każdy podopieczny oraz osoby składające wniosek uzyskują podczas wywiadu środowiskowego wszelkie informacje dotyczące warunków, kosztów oraz zasad odpłatności za usługi. W treści decyzji wskazuje się dokładnie ilość oraz częstotliwość przyznanych usług opiekuńczych.

Warunki sprawowania usług opiekuńczych na terenie Gminy Miasta Świdwin reguluje uchwała Nr LVI/389/23 z dnia 22 lutego 2023 r. zmieniająca uchwałę w sprawie określenia szczegółowych zasad przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia z opłat oraz trybu ich pobierania.

W treści Uchwały wskazano koszt realizacji 1 godziny usług oraz szczegółowe zasady odpłatności.

W jednostce w 2023 roku 16 osób świadczyło usługi opiekuńcze na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy, a w 2024 roku – 10 osób.

Ośrodek sprawuje nadzór nad jakością świadczonych usług opiekuńczych poprzez koordynację pracy opiekunów, kontrolę nad pracą opiekunów sprawujących usługi, wsparcie merytoryczne dla opiekunów, monitorowanie jakości sprawowanych usług, karty pracy opiekuna.

Decyzje administracyjne zawierają wszystkie niezbędne elementy zawarte w art. 107 – Kodeks postępowania administracyjnego.

Nie wniesiono zastrzeżeń do zasadności przyznania pomocy ani zgromadzonej w toku postępowania dokumentacji.

(Akta kontroli str. 103-105)

9. Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi

Na podstawie rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. (Dz. U. z dnia 2005 r., poz. 189 ze zm.) określono warunki i tryb ustalania oraz pobierania opłat za specjalistyczne usługi świadczone osobom z zaburzeniami psychicznymi oraz kwalifikacje osób świadczących specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

W okresie objętym kontrolą Ośrodek udzielił tej formy pomocy 21 osobom.

Sprawdzono dokumentację dotyczącą przyznanych usług na podstawie następujących decyzji:

Decyzja Nr 02-2/2023-214

Decyzja Nr 02-2/2023-218

Decyzja Nr 02-2/2023-222

Decyzja Nr 08-2/2023-35

Decyzja Nr 07-184/2023-7

Decyzja Nr 08-4/2024-142

Rodzaj usług oraz ich zakres określony jest w treści decyzji przyznającej pomoc w formie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi. W treści decyzji wskazuje się dokładnie ilość oraz częstotliwość przyznanych usług opiekuńczych. W dokumentacji widnieją m.in. zaświadczenia lekarskie o potrzebie przyznania usług, orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, informacje o korzystaniu ze wsparcia z innych systemów.

W jednostce 5 osób świadczy specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy. Ponadto Ośrodek corocznie zawiera umowy z wykonawcami, którzy w ramach prowadzonej działalności gospodarczej świadczą specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Osoby te posiadają niezbędne kwalifikacje do świadczenia ww. usług zgodnie z rozporządzeniem Ministra Polityki Społecznej w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych.

Zarządzeniem Nr 1/2024 z dnia 15 stycznia 2024 r. Kierownika Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdwinie ustalono wartość jednej godziny specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Decyzje administracyjne zawierają wszystkie niezbędne elementy zawarte w art. 107 – Kodeks postępowania administracyjnego.

Nie wniesiono zastrzeżeń do zasadności przyznania pomocy ani zgromadzonej w toku postępowania dokumentacji.

(Akta kontroli str. 106-160)

10. Schronienie

Gmina Miasto Świdwin w ramach zabezpieczenia potrzeb mieszkańcom w zakresie zapewnienia schronienia dla osób bezdomnych w okresie objętym kontrolą zawarła umowy na świadczenie usług schronienia dla osób bezdomnych z terenu gminy ze *Stowarzyszeniem MONAR Schronisko dla Bezdomnych w Łagiewnikach, Stowarzyszeniem na Rzecz Bezdomnych Dom Modlitwy AGAPE w Borowym Młynie, Caritas Archidiecezji Szczecińsko-Kamieńskiej w Szczecinie, Stowarzyszeniem PRO BONO Centrum Socjopomocy w Linowie, Stowarzyszeniem DIOGENES w Rynowie oraz Polskim Komitetem Pomocy Społecznej Zachodniopomorskim Zarząd Wojewódzkim w Szczecinie.*

W okresie objętym kontrolą tą formą pomocy objęto 6 osób, wydając na ten cel kwotę 42 085 zł.

Sprawdzono dokumentację dotyczącą udzielenia schronienia na podstawie następujących decyzji:

Decyzja Nr 05-132/2024-132

Decyzja Nr 05-132/2023-128

Decyzja Nr 04-246/2023-1

Decyzja Nr 04-246/2024-1

Decyzja Nr 04-79/2023-247

Osoby, którym udzielono pomocy w formie schronienia, spełniają warunki art. 17 ust. 1 pkt 3 i art. 48 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej niezbędne do przyznania ww. pomocy.

Decyzje administracyjne zawierają wszystkie niezbędne elementy zawarte w art. 107 – Kodeks postępowania administracyjnego.

W okresie objętym kontrolą Gmina Świdwin nie posiadała uchwały regulującej szczegółowe zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w schroniskach dla osób bezdomnych oraz w schroniskach dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi.

W jednym skontrolowanym przypadku przyznano pomoc w postaci udzielenia schronienia osobie bezdomnej w schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi ustalając odpłatność za pobyt w schronisku na podstawie oświadczenia klienta, który zobowiązuje się do ponoszenia odpłatności za pobyt ze swojego świadczenia emerytalnego, którego wysokość przekracza 100% kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej. Jest to niezgodne z art. 97 ust. 1, 1a i 5 ustawy o pomocy społecznej.

Wojewoda prowadzi rejestr miejsc, w których gmina udziela tymczasowego schronienia w schroniskach dla osób bezdomnych, schroniskach dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi, noclegowniach oraz ogrzewalniach.

Zgodnie z art. 48a ust. 11b ustawy o pomocy społecznej zgłoszenia do rejestru dokonuje Gmina:

1. prowadząca placówkę;
2. zlecająca na podstawie art. 25 ust. 1 zadanie prowadzenia placówki;

3. która zawarła umowę z podmiotem niepublicznym na zakup usługi udzielenia tymczasowego schronienia w odpowiedniej formie.

W toku kontroli ustalono, że Gmina Miasto Świdwin w terminie zgłosiła do „Rejestru miejsc, w których gminy województwa zachodniopomorskiego udzielają tymczasowego schronienia w schroniskach dla osób bezdomnych, schroniskach dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi, noclegowniach oraz ogrzewalniach” miejsca, w którym udziela schronienia osobom bezdomnym.

Pracownicy socjalni Ośrodka, wspólnie z dzielnicowymi Komendy Powiatowej Policji w Świdwinie corocznie biorą udział w realizacji *Ogólnopolskiego Badania Liczby Osób Bezdomnych* przebywających na terenie gminy.

Nie wniesiono zastrzeżeń do zasadności przyznania pomocy ani zgromadzonej w toku postępowania dokumentacji.

(Akta kontroli str. 161-202)

11. Prowadzenie na terenie gminy mieszkań chronionych

Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 12 ustawy o pomocy społecznej do zadań własnych o charakterze obowiązkowym należy prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych, a od dnia 1 listopada 2023 r. w mieszkaniach treningowych lub wspomaganych.

Jak wynika z informacji przedstawionej przez Kierownika Ośrodka na terenie Gminy Miasto Świdwin nie utworzono i nie funkcjonuje mieszkanie chronione, a od dnia 1 listopada 2023 r. w związku ze zmianą przepisów ustawy o pomocy społecznej – mieszkanie treningowe lub wspomagane.

(Akta kontroli str. 80)

12. Wynagrodzenie za sprawowanie opieki

Zgodnie z art. 53a ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, wynagrodzenie za sprawowanie opieki wypłaca się w wysokości ustalonej postanowieniem sądu. Udzielenie świadczenia w tej postaci nie wymaga przeprowadzania wywiadu środowiskowego oraz wydania decyzji administracyjnej.

W okresie objętym kontrolą MOPS Świdwin wypłacił wynagrodzenie dla opiekuna prawnego osoby całkowicie ubezwłasnowolnionej jednej osobie w kwocie 1 200 zł.

W aktach spraw zgromadzono niezbędną dokumentację: wniosek, postanowienie sądu o przyznaniu wynagrodzenia za sprawowanie opieki prawnej nad osobą całkowicie ubezwłasnowolnioną. Nie wniesiono zastrzeżeń do realizacji świadczenia.

13. Sprawienie pogrzebu

Zgodnie z art. 17 ust 1 pkt 15 ustawy o pomocy społecznej do zadań gminy o charakterze obowiązkowym należy sprawienie pogrzebu. W myśl art. 44 ustawy sprawienie pogrzebu odbywa się w sposób ustalony przez gminę, zgodnie z wyznaniem zmarłego.

Zgodnie ustawą z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (Dz.U.2023 r., poz. 887 ze zm.) w pierwszej kolejności prawo pochowania zwłok ludzkich ma najbliższa pozostała rodzina osoby zmarłej: małżonek(ka), krewni zstępni, krewni wstępni, krewni boczni do 4 pokolenia oraz powinowaci w linii prostej do 1 stopnia. Prawo do pochowania zwłok przysługuje również osobom, które dobrowolnie do tego się zobowiązały. W myśl art. 10 ust. 3 ustawy zwłoki nie pochowane przez wskazane podmioty są chowane przez gminę właściwą ze względu na miejsce zgonu.

Uchwałą Nr IX/78/07 z dnia 14 września 2007 r. Rada Miejska ustaliła zasady sprawiania pogrzebu przez Miasto Świdwin.

MOPS w okresie objętym kontrolą sprawił pochówek na koszt gminy 2 osobom na kwotę 6 370 zł.

Podczas kontroli przeanalizowano powyższe sprawę. Akta zawierały niezbędne dokumenty odnośnie osoby zmarłej, zlecenie wystawione przez Ośrodek na dokonanie pochówku, umowę na kompleksową organizację pochówku przez *Zakład Usług Pogrzebowych Lemańczyk*, fakturę oraz potwierdzenia księgowe dokonania zapłaty za pochówek.

Nie wniesiono zastrzeżeń do zgromadzonej w toku postępowania dokumentacji.

Doręczanie decyzji administracyjnych i wypłata świadczeń

W celu sprawdzenia terminowości wypłaty świadczeń oraz realizacji poszczególnych rodzajów świadczeń przeanalizowano następujące decyzje:

Decyzja Nr 06-199/2024-1
Decyzja Nr 08-22/2024-17
Decyzja Nr 08-112/2023-175
Decyzja Nr 04-38/2024-580
Decyzja Nr 07-142/2024-84
Decyzja Nr 02-108/2023-121
Decyzja Nr 02-149/2024-270
Decyzja Nr 02-208/2024-114
Decyzja Nr 03-164/2023-111
Decyzja Nr 07-49/2023-929
Decyzja Nr 07-37/2023-234 (zasilek celowy specjalny)
Decyzja Nr 06-4/2017-2
Decyzja Nr 06-4/2023-15
Decyzja Nr 05-111/2022-3
Decyzja Nr 05-21/2022-57

W treści decyzji wskazuje się terminy wypłaty świadczeń. Potwierdzenia odbioru decyzji administracyjnych zawierają datę oraz podpis osoby odbierającej decyzje.

Nie wniesiono uwag do kontrolowanej w tym zakresie dokumentacji.

Realizacja kontraktów socjalnych

Na podstawie art. 108 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej w celu określenia sposobu współdziałania w rozwiązywaniu problemów osoby lub rodziny znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej pracownik socjalny zatrudniony w ośrodku pomocy społecznej może zawrzeć kontrakt socjalny z tą osobą lub rodziną, w celu wzmocnienia aktywności i samodzielności życiowej, zawodowej lub przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.

W okresie objętym kontrolą w MOPS Świdwin zawarto 17 kontraktów.

Podczas kontroli przeanalizowano 4 kontrakty socjalne. W aktach opisano szczegółowo sytuację osób i ich rodzin, a także określano cele i założenia kontraktu, ustalono daty oceny realizacji kontraktu, nadzorowano realizację zaplanowanych działań, sporządzano oceny i monitorowano sytuację osób realizujących kontrakt.

Nie wniesiono zastrzeżeń to sporządzania oraz realizacji kontraktów socjalnych.

Praca socjalna z osobą lub rodziną i środowiskiem lokalnym

Zgodnie z danymi zawartymi w *Sprawozdaniu rocznym MRiPS-03-R z udzielonych świadczeń pomocy społecznej – pieniężnych, w naturze i usługach w 2023 roku* wsparciem Ośrodka objęto 428 rodzin (850 osób w rodzinach). Pomocy w postaci pracy socjalnej udzielono 519 rodzinom (1073 osoby w rodzinach).

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdwinie w ramach swoich zadań i możliwości stara się zapobiegać zwiększaniu liczby osób bezdomnych oraz bezrobotnych korzystających ze świadczeń pomocy społecznej poprzez różnorodne działania, np.:

- świadczenie pracy socjalnej, mającej na celu pomoc osobom i rodzinom w regulowaniu opłat mieszkaniowych, zwłaszcza czynszu i zapobieganiu w ten sposób zadłużaniu się najemców lokali prowadzącym do utraty mieszkania,
- współpracę pracowników socjalnych z osobami i rodzinami mającymi trudności w bieżącym regulowaniu opłat mieszkaniowych poprzez udzielanie dodatkowej pomocy w formie zasiłków celowych i okresowych na zakup odzieży, leków,
- poradnictwo dotyczące rozwiązywania problemów związanych z zadłużeniem mieszkań, pomoc klientom w negocjowaniu warunków spłat zadłużenia,
- w zakresie wspierania osób lub rodzin w uzyskaniu pomocy ze strony różnych instytucji i organizacji (pomoc w wypełnianiu dokumentów do różnych instytucji publicznych),
- informowanie o możliwych uprawnieniach do otrzymania pomocy lub wsparcia z innych instytucji zabezpieczenia społecznego (ZUS, KRUS),
- pomoc w ustalaniu stopnia niepełnosprawności,
- współpracę z Powiatowym Urzędem Pracy w celu aktywizacji zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Ponadto pracownicy Ośrodka udzielają poradnictwa wychowawczego, rodzinnego i zawodowego, informują osoby starsze o możliwości skorzystania z usług opiekuńczych. Współpracują z pedagogami szkolnymi (odnośnie sytuacji dzieci, ich funkcjonowania w szkole, relacji z rówieśnikami), ze służbą zdrowia (lekarze rodzinni, pielęgniarki środowiskowe), z policją, sądem prokuraturą, Centrum Interwencji Kryzysowej.

Pracownicy socjalni dokumentują udzielone wsparcie w postaci pracy socjalnej na podstawie wywiadów środowiskowych, notatek służbowych z podejmowanych działań, kontraktów socjalnych, notatek służbowych z monitoringu rodzin zagrożonych kryzysem lub trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi.

Zarządzeniem Nr 3a z dnia 4 stycznia 2021 r. Kierownika Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdwinie wprowadzono wzory narzędzie pracy socjalnej, na które składają się: *Karta pracy socjalnej, Ankieta aktywności na rynku pracy, Analiza gospodarowania czasem przez osobę pozostającą bez zatrudnienia, Ankieta umiejętności społecznych*. Natomiast Zarządzeniem Nr 7 z dnia 31 maja 2023 r. Kierownika Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdwinie w celu ustandaryzowania narzędzi służących do określenia potrzeb i zakresu świadczonej rodzinie i osobom korzystającym ze wsparcia pomocy, wprowadzono jednolity wzór „*Diagnozy Rodziny-Arkusz Oceny Sytuacji Rodziny*”.

W ramach zabezpieczenia potrzeby mieszkańców w zakresie poradnictwa specjalistycznego na terenie Miasta Świdwin funkcjonuje:

1. Centrum Zdrowia Psychicznego, w ramach którego działają: poradnia zdrowia psychicznego, punkt zgłoszeniowo-koordynacyjny, zespół leczenia środowiskowego,
2. Punkt Informacyjno-Konsultacyjny, w którym dyżury pełnią kurator sądowy oraz terapeuta ds. uzależnień,
3. Regionalne Centrum Kryzysowe, w ramach którego uzyskać można wsparcie psychologiczne, poradnictwo pedagogiczne, wsparcie socjalne, pomoc terapeutyczną, udział w warsztatach terapeutycznych i grupach wsparcia oraz w zajęciach psychoedukacyjnych,
4. Regionalne Pogotowie Kryzysowe,
5. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
6. Poradnia Terapii Uzależnień od Alkoholi i Współuzależnienia,
7. Chrześcijańska Misja Społeczna.

Ponadto osoby potrzebujące mogą skorzystać z nieodpłatnej pomocy prawnej, mediacji oraz porad doradców dla obywateli.

Informacje o formach wsparcia zamieszczone są na stronie internetowej Urzędu Miasta oraz MOPS Świdwin, tablicach ogłoszeń. Rozpowszechniane są także przez pracowników MOPS na podstawie opracowanych broszur.

Ośrodek w ramach działania na rzecz lokalnej społeczności współpracuje również z organizacjami pozarządowymi: *Hostel Teen Challenge* (współpraca polegająca na pomocy i wsparciu osób uzależnionych i skierowania ich na leczenie odwykowe), *Polski Związek Emerytów i Rencistów* (wspólne organizowanie imprez i uroczystości z uczestnikami Klubu Seniora +, spotkania ze specjalistami), *Stowarzyszeniem Diabetyków* (udzielanie informacji o wsparciu dla cukrzyków, o szkoleniach dla osób z cukrzycą oraz organizowanie spotkań z diabetologiem).

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdwinie realizuje zadanie w zakresie m.in. opracowania i realizacji projektów socjalnych. W okresie objętym kontrolą Ośrodek zrealizował następujące programy i projekty socjalne:

- **„Korpus wsparcie seniorów”** - celem programu była poprawa bezpieczeństwa oraz możliwości samodzielnego funkcjonowania w miejscu zamieszkania osób starszych przez dostęp do tzw. „opieki na odległość”. Program skierowany był dla osób w wieku 65 i więcej lat, którzy mieli problemy związane z samodzielnym funkcjonowaniem ze względu na stan zdrowia, prowadzili samodzielne gospodarstwa domowe lub mieszkali z osobami bliskimi, które nie są w stanie zapewnić im wystarczającej opieki w codziennym funkcjonowaniu w zakresie odpowiadającym ich potrzebom. Z programu skorzystało 35 osób.
- **„Region Dobrego Wsparcia”** – projekt dotyczący wsparcia usług społecznych. W ramach projektu zakupiono dla 20 seniorów tzw. opaski dla seniorów (smartwatch), 2 terminale do bezdotykowego pomiaru temperatury, dofinansowano dostęp do kompleksowego systemu aplikacji mobilnych i panelu do zarządzania usługami społecznymi na poziomie jednostki, gminy i powiatu oraz dofinansowano dostęp do infrastruktury serwerowej niezbędnej do przechowywania danych z udostępnianych paneli.
- **„Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”**- edycja 2023, w ramach którego 92 osoby ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności skorzystały ze wsparcia usług asystenta polegających na wsparciu uczestnika programu w czynnościach samoobsługowych (utrzymanie higieny osobistej, wsparcie w prowadzeniu gospodarstwa domowego i wypełnianiu ról w rodzinie, wsparcie w przemieszczaniu się poza miejscem zamieszkania, wsparcie w podejmowaniu aktywności życiowej i komunikowaniu się z otoczeniem).
- **„Opieka Wytchnieniowa”** - edycja 2023, który skierowany był do członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności, a także nad osobami posiadającymi orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem traktowane na równi z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności. Usługi opieki wytchnieniowej przysługiwały w przypadku zamieszkiwania członka rodziny lub opiekuna we wspólnym gospodarstwie domowym z osobą niepełnosprawną i sprawowania całodobowej opieki nad tą osobą niepełnosprawną. „Opieka Wytchnieniowa” miała za zadanie odciążenie członków rodzin lub opiekunów osób niepełnosprawnych poprzez wsparcie ich w codziennych obowiązkach lub zapewnienie czasowego zastępstwa. W ramach Programu wsparciem objęto 12 rodzin.
- **„Uwierz w swój sukces”**, którego celem jest zwiększenie aktywności społecznej, edukacyjnej, zawodowej oraz szans na zatrudnienie osób z obszaru gminy miejskiej Świdwin, zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym poprzez udzielenie wsparcia w pokonaniu ograniczających barier. Grupę docelową projektu stanowiło 45 bezrobotnych, nieaktywnych zawodowo, niepełnosprawnych, dla których działania o charakterze zawodowym w połączeniu ze wsparciem z zakresu aktywizacji społecznej, edukacyjnej i zawodowej oraz pracą socjalną w ramach kompleksowego wieloaspektowego podejścia umożliwiły wzrost aktywności i zwiększenie zdolność do uzyskania przez nich zatrudnienia,

- **“Liczy się człowiek”**, którego celem głównym jest poprawa jakości życia i samodzielności osób zagrożonych ubóstwem, będących osobami potrzebującymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, w tym osobami z niepełnosprawnościami. W ramach projektu zostały przeszkolone i zatrudnione trzy opiekunki i trzech asystentów osób niepełnosprawnych, którzy świadczą usługi dla 30 osób.

W strukturach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej działa **Klub Seniora +**, którego zadaniem jest integracja i aktywizacja społeczna oraz zaspakajania potrzeb kulturalnych osób starszych (seniorów). W zajęciach Klubu Seniora, które odbywają się od poniedziałku do piątku w godzinach od 10:00 do 13:00 uczestniczy 15 mieszkańców z terenu Miasta Świdwin.

Ponadto na terenie miasta funkcjonuje wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego i pomocniczego, z której mogą skorzystać wszyscy mieszkańcy potrzebujący ww. wsparcia.

Gmina Miasto Świdwin uczestniczy w Programie Operacyjnym Pomoc Żywnościowa 2014-2020 współfinansowanym z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD) na podstawie zawartego porozumienia z Polskim Czerwonym Krzyżem. W 2023 r. wydano 26 skierowań po odbiór produktów żywnościowych.

W aktach kontroli znajdują się informacje Kierownika MOPS w Świdwinie na temat organizacji pracy socjalnej, organizacji posiłków dla dzieci i dorosłych oraz innych działań Ośrodka na rzecz lokalnej społeczności.

(Akta kontroli str. 73-353)

Podsumowanie kontroli

Na podstawie zbadanej w trakcie kontroli dokumentacji ogólnej oraz spraw indywidualnych nie stwierdzono nieprawidłowości co do merytorycznej zasadności przyznawania poszczególnych rodzajów świadczeń. Rodziny spełniały kryterium dochodowe uprawniające do korzystania ze świadczeń pomocy społecznej.

W trakcie czynności kontrolnych oraz w podsumowaniu kontroli wyjaśniono zagadnienia z zakresu kontroli, a także omówiono z Kierownikiem Ośrodka ustalenia z kontroli, opisane w treści niniejszego protokołu.

Na terenie Gminy nie utworzono i nie funkcjonuje mieszkanie chronione. Do obowiązkowych i własnych zadań gminy należy m.in. prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych, a od dnia 1 listopada 2023 r., zgodnie ze zmianami przepisów ustawy o pomocy społecznej - mieszkań treningowych lub wspomaganych (art. 17 ust. 1 pkt. 12 ustawy o pomocy społecznej).

W okresie objętym kontrolą Gmina Świdwin nie posiadała uchwały regulującej szczegółowe zasady ponoszenia odpłatności za pobyt w schroniskach dla osób bezdomnych oraz w schroniskach dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi.

Stwierdzone uchybienia wynikały z niepoprawnej interpretacji obowiązujących przepisów prawa, dokładniejszej kontroli dokumentacji Kierownika jednostki przed wydaniem decyzji w sprawie ponoszenia odpłatności za pobyt osoby bezdomnej

w schronisku. Skutki to: nieprawidłowe naliczanie odpłatności osobie bezdomnej przebywającej w schronisku oraz braku na terenie gminy Świdwin mieszkania chronionego, a od dnia 1 listopada 2023 r. – mieszkania treningowego lub wspomaganego.

W wyniku poprzedniej kontroli kompleksowej przeprowadzonej w dniach 3-7 czerwca 2019 r. w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Świdwinie (Znak sprawy: ZPS-3.431.10.6.2019.ML) działalność kontrolowanej jednostki oceniono pozytywnie z nieprawidłowościami i wydano następujące zalecenia pokontrolne (Wystąpienie pokontrolne z dnia 2 marca 2020 r. - ZPS-3.431.10.6.2019.ML):

1. Zatrudnienie odpowiedniej liczby pracowników socjalnych, zgodnie z art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej – *zalecenie zostało zrealizowane.*
2. Prawidłowe ustalanie odpłatności klientów za: pobyt w domu pomocy społecznej, specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Dokonanie rozliczenia błędnie obliczonych odpłatności i zwrot nadpłaconych przez klientów kwot – *zalecenie zostało zrealizowane.*
3. Doręczanie decyzji administracyjnych opiekunowi prawnemu osoby całkowicie ubezwłasnowolnionej i prawidłowe konstruowanie takich decyzji – *zalecenie zostało zrealizowane.*
4. Uzasadnione i poprawne stosowanie rygoru natychmiastowej wykonalności w decyzjach administracyjnych, zgodnie z art. 108 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego – *zalecenie zostało zrealizowane.*
5. Udzielanie schronienia zgodnie z zasadami określonymi w art. 48a ust. 1 i 2 oraz art. 106 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej. Przeprowadzanie wywiadów oraz zawieranie kontraktów socjalnych przed wydaniem decyzji w sprawie udzielenia pomocy w formie schronienia w schronisku dla bezdomnych. Przekazywanie świadczeń przyznanych w formie pieniężnej bezpośrednio osobie bezdomnej lub na konto osobiste świadczeniobiorcy – *zalecenie zostało zrealizowane.*

Zgodnie z § 16 pkt 2 ust. 5 Rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2020, poz. 2285), protokół kontroli zawiera ocenę skontrolowanej działalności, ze wskazaniem ustaleń, na których została oparta. W związku z powyższym działalność Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdwinie oceniono pozytywnie z uchybieniami.

Kontrolę odnotowano w Księżce kontroli Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdwinie pod pozycją nr 37.

Przed podpisaniem protokołu kontroli, w ciągu 7 dni od daty otrzymania go do podpisu, kontrolowany może zgłosić zastrzeżenia na piśmie co do jego treści. Odmowa podpisania protokołu powinna być poprzedzona złożeniem pisemnych wyjaśnień przyczyn odmowy, co nie stanowi przeszkód do wszczęcia postępowania pokontrolnego.

Protokół sporządzono w dniu 23 kwietnia 2024 r. w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, po jednym dla każdej ze stron.

Właściwe podpisy na oryginale